

**İhtiyarlık Sigortası Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi,
bâzı maddelerinin kaldırılması ve bu kanuna bâzı maddeler eklen-
mesi hakkında kanun lâyihası ve Çalışma Encümeni mazbatası
(1/805)**

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 2738, 6 - 750

9 . III . 1954

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

5417 sayılı İhtiyarlık Sigortası Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi, bâzı maddelerinin kaldırılması ve bu kanuna bâzı maddeler eklenmesi hakkında Çalışma Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 16 . II . 1954 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun ve esbabı mucibe lâyhalarının sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE LÂYİHASI

İş hayatında çalışanların ihtiyarlık hallerinde mâruz kalacakları sosyal riskleri karşılamak maksadiyle kurulmuş olan ve 1 Nisan 1950 tarihinden beri tatbik edilen İhtiyarlık Sigortası keudi sahasında büyük bir boşluğu doldurmuştur.

Ancak, kuruluş sırasında bizzarure noksan kalan bâzı taraflarının tamamlanması ve tatbikattan elde edilen tecrübelerden faydalanılmak suretiyle bu sigortanın daha verimli hale getirilmesi, bu meyanda ilgililerin izhar ettiği temenniler de nazara alınarak, 5417 sayılı İhtiyarlık Sigortası Kanununda iş icaplarına, sigorta tekniğine ve duyulan ihtiyaçlara göre bâzı değişiklikler yapılması lüzumlu ve faydalı bulunmuş, bu maksatla bir tadil tasarısı hazırlanmıştır.

Bu tadil tasarısı ile, İhtiyarlık Sigortası Kanununda, ömürlerini memleket iktisadiyatına vakfetmiş olan işçi ve hizmetliler lehine muhtelif değişiklikler derpiş edilmekte, bu arada bilhassa, ihtiyarlık aylığından faydalanabilmek için sigortalılık süresi bilfarz 35 sene olan bir sigortalının asgari 7 000 günlük prim ödemesi lâzımgelirken en az 5 000 günlük prim ödiyenlere aylık bağlanması imkânı sağlanmakta, aylık bağlanmasına takaddüm eden son üç yıl içinde asgari 20 günlük prim ödemiş olma şartı kaldırılmakta, ağır ve yıpratıcı işlerde çalışmak suretiyle kazanılan yıpranma payları dolayısıyla yaş haddinden yapılacak indirmenin âzami haddi 6 yıldan 10 yıla çıkarılmakta, mer'î kanundaki mâlûliyet sebebiyle sigortadan faydalanabilmek için gereken (Artık hiçbir işte çalışmayacak durumda olma) şartı yerine çalışma gücünün % 75 ini kaybedenlere mâlûliyet aylığı bağlanmasına veya toptan ödeme yapılmasına imkân verilmekte, sigortalılık süresi 25 seneyi ve mâlûliyet halinde 15 seneyi dolduran sigortalılara aylık bağlanması sağlanmakta, 60 yaşını doldurma, mâlûliyet veya ölüm hallerinde toptan ödemededen istifade edebilmek için mevcut her sene için en az ortalama 200 günlük prim ödeme şartı kaldırılmakta, evlenme sebebiyle ıçten ayrılan kadın sigortalılarla ihtiyarlık çağına giren sigortalılara toptan ödeme yapılabilmesi için mevcut en az 5 yıldan beri sigortalı olma şartı ilga edilmekte, sigortalıların ölümünden evvel

evlât edinilmiş veya nesebi düzeltilmiş yahut babalığı hükme bağlanmış çocukları ile ölümünden sonra doğan çocuklarına da aylık bağlanması imkânı sağlanmaktadır.

Tadil tasarısının ihtiva ettiği maddeler aşağıda sırasıyla açıklanmıştır :

Madde 1 : 5417 sayılı Kanunun 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 20, 21, 22, 24, 26, 27, 28, 29, 33, 37, 38, 41 ve geçici 1 nci maddeleri değiştirilmektedir.

Madde 1 : Halen sigorta kanunları İş Kanununun uygulandığı iş yerlerinde tatbik edilmektedir. İş Kanununa tâbi tutulma keyfiyeti iş verenlere usulü dairesinde tebliğ edilmeden sigorta vacibe ve mükellefiyetleri çok zaman yerine getirilmekte, bu yüzden birçok güçlük, karışıklık ve aksaklık husule gelmektedir.

Bunu önlemek üzere, diğer sigorta kanunları ile de mütenazır olarak, İhtiyarlık Sigortasının, İş Kanununa tâbi tutulma keyfiyetinin tebliğ edildiği tarihten tatbiki düşünülmüş ve 1 nci madde buna göre tadil edilmiştir.

Madde 2 :

a) Mer'î kanununun 18 nci maddesinde İş Kazalarıyla Meslek Hastalıkları Sigortasından bağlanan gelirler ile İhtiyarlık Sigortasından bağlanan aylıkların birleşmesi hali derpiş edilmiş bulunduğu halde 2 nci maddenin (a) fıkrasında İş Kazalarıyla Meslek Hastalıkları Sigortasından mâlûliyet geliri almakta olanların İhtiyarlık Sigortasından istisna edilmeyecekleri tasrih edilmemiş olduğundan bu husus vüzuha rapt olunmuştur.

İhtiyarlık Sigortasından İhtiyarlık veya mâlûliyet aylığı alanlardan İhtiyarlık Sigortasına tâbi işlerde çalışanlar hakkında 5417 sayılı Kanun yeniden tatbik edilmeyecektir.

b) İhtiyarlık Sigortasından faydalanabilmek için senelik ortalama 200 günlük prim ödeme şartı kaldırmakta ve bütün sigortalılık süresince asgari 5000 günlük prim ödemişlere aylık bağlanması, 60 yaşını dolduran veya mâlûl olan yahut ölen sigortalılar için prim ödeme gün sayısı ne olursa olsun toptan ödeme yapılması esası kabul edilmekte olduğundan mer'î kanunun 2 nci maddesinin tatbikına mahal kalmıyan (c) fıkrası ilga edilmektedir.

Madde 3 : Sigorta primlerini ödemekte temerrüt eden iş verenlerin prim borçlarının tahsilinin temini için, iş kazalarıyla meslek hastalıkları ve analık sigortaları olduğu gibi, 4772 sayılı Kanununun 51 nci maddesi hükmünün İhtiyarlık sigortası primleri hakkında da tatbiki derpiş edilmiş ve bu maddeye 4772 sayılı Kanununun 51 nci maddesinin İhtiyarlık sigortası primleri için de cari olacağı kaydı konulmuştur.

Madde 4 : Sigortalılara sağlanan menfaatleri gösteren bu maddeye mâlûliyet aylığı kaydı da ilâve edilmiş ve madde sağlanan menfaatleri daha iyi bir surette ifade edebilecek şekilde değiştirilmiştir.

Madde 5 : Mer'î kanununun İhtiyarlık aylığından faydalanılmasına mütaallik 5 nci maddesindeki her yıl için ortalama olarak en az 200 günlük ve son 3 yıl içinde de en az 200 günlük prim ödemiş olma şartı kaldırılarak, bunlar yerine, sigortalılar lehine, en az 500 günlük prim ödeme şartı derpiş edilmiştir. Bu durumda, münavebeli işlerde çalışanlar da münavebeli olmıyan işlerde çalışanlar gibi İhtiyarlık sigortası haklarından faydalanabilecekleri cihetle mevcut kanunda derpiş edilmiş olan münavebeli işlere ait istisnai hükümler ilga edilmektedir.

Ayrıca, hiçbir işte çalışmayacak durumda olma yerine çalışma gücünün % 75 ini kaybeden ve asgari 15 yıldan beri sigortalı bulunanlara aylık bağlanması cihetine gidilmiş, mâlûllere ait 50 yaş kaydı da kaldırılmıştır.

(Madde bu esaslar dairesinde yazılmıştır.)

Madde 6 : Mer'î kanunda yıpranma paylarının aylık bağlanma halinde nazara alınacağı yazılmıştır.

Yıpranma paylarının, İhtiyarlık Sigortası haklarından faydalanılması için bütün prim ödeme gün sayılarına katılması ve yaş haddinden yapılabilecek indirmenin âzami haddinin 6 yıldan 10 yıla çıkarılması muvafık görülmüş ve madde buna göre tadilen yazılmıştır.

Madde 7 : Mer'î kanununun 7 nci maddesinde sadece İhtiyarlık aylığı belirtilmiş olduğundan bu maddeye (mâlûliyet aylığı) kaydının ilâvesi ve sigortalılık süresi 15 ile 25 yıl arasında bulunan sigortalıların mâlûllükleri halinde bunlara bağlanacak aylığın, sigortalılık süresinin 25 yıl-

lık asgari haddenden eksik olan her tam senesi için asgari had olan 400 liradan yirmi beşte bir indirme yapılması lâzımgelmektedir.

Madde buna göre yazılmıştır.

Madde 9 : Mer'i kanundaki toptan ödemedeki faydalanılabilmemesi için en az beş yıldan beri sigortalı bulunmak ve her sene için ortalama olarak en az 200 günlük prim ödeme şartları kaldırılmaktadır.

Madde 10. : Mer'i kanundaki artık hiçbir işte çalışmayacak durumda olma ve her sene için ortalama olarak en az 200 günlük prim ödeme şartları yerine, çalışma gücünün en az % 75 ini kaybeden sigortalılarla ölen sigortalıların hak sahiplerine başka bir şart aranmadan toptan ödeme yapılmasının uygun olacağı düşünülmüş ve madde buna göre tadille yazılmıştır.

Madde 11. : Bu madde, hak sahiplerine aylık bağlanmasına mütaallik 14 ncü maddeye mütemazır ve icaplara daha uygun olarak yazılmıştır.

Madde 12. : Mer'i kanunda artık hiçbir işte çalışmayacak durumda mâlül olanlara aylık veya toptan ödeme yapılması derpiş edilmekte olmasına mukabil tadil tasarısında çalışma gücünün en az % 75 ini kaybeden sigortalıların bu haklardan faydalanmaları derpiş edilmekte olduğundan madde buna göre tadil edilmektedir.

Madde 13. : Mer'i kanundaki (resmî hastane) kaydı, bu kabil hastanelerin hangi hastaneler olduğu hususunda ilgilileri tereddüde düşürmektedir.

Ayrıca, raporlara itiraz mehilleri, bir kısım sigortalıların haklarının ziyana sebep olatılır.

Bu itibarla, (resmî hastane) tâbiriyle kastedilen hastaneler madde metninde açıklanmış ve itiraz mehilleri kaldırılmıştır.

Madde 14 : Özel kanunlar gereğince her hangi bir yerden aylık veya ödenek alan yahut İhtiyarlık Sigortasından kazancı bulunan dul eşlere, buralardan temin ettikleri aylıklar İhtiyarlık Sigortasından bağlanacak aylıktan az olacak olursa aradaki farkın ödenmesi ve sigortalının ölümünden evvel evlât edinilmiş veya nesebi düzeltilmiş yahut babalığı hükme bağlanmış çocuklarıyla ölümünden sonra doğan çocukların da aylıktan faydalanmaları derpiş edilmiş, madde buna göre yazılmıştır.

Madde 15 : İhtiyarlık Sigortasından hak sahiplerine aylık bağlanması ve toptan ödeme yapılması esasları ilgili maddelerinde açıklandığı şekilde değiştirilmekte olduğundan, ölen kadın sigortalının hak sahiplerine yapılacak yardımlara mütaallik olan bu madde yeni esaslar nazara alınmak suretiyle yazılmıştır.

Madde 16 : Mer'i kanunun muhtelif maddelerinden çıkarılmakta olan hükümlere göre, İhtiyarlık Sigortasına tâbi işlerden ayrıldıkları tarihten bir sene geçtikten sonra ölen sigortalılar için cenaze masrafı verilmemekte ise de, bu işe mütaallik maddede bu hususta sarih bir kayıt bulunmamaktadır.

Madde, bunu tamamlayacak ve İhtiyarlık Sigortasından aylık bağlanmış veya toptan ödeme yapılmış olanlar için cenaze masrafı verilemeyeceğini belirtecek bir şekilde yazılmıştır.

Madde 20 : Zamanında ödenmeyen primler için 4772 ve 5502 sayılı kanunlarda olduğu gibi faiz alınması derpiş edilmiş ve maddeye bu hüküm ilâve olunmuştur.

Madde 21 : İhtiyarlık Sigortasına mezkûr sigortalının şumulüne giren işlerde çalışan hizmetliler de tâbi bulunduğu halde bu maddede sadece işçiler derpiş edilmiş olduğundan, maddedeki (işçiler) kaydı (sigortalılar) şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 22 : Mer'i Kanuna göre İhtiyarlık Sigortası primlerinin hesabına günlük kazancın 20 liradan fazlası nazara alınmamaktadır.

Sigortalıların çalıştıkları sıradaki kazanç durumları İhtiyarlık aylıklarının sosyal icaplara uygun olarak bu kazançlarla ahenkli hale getirilmesi ve bu maksatla 20 liralık âzami haddin diğer sigorta kollariyle mütenazir olarak 50 liraya çıkarılması yerinde görülmektedir.

Ayrıca, günlük kazançların ne suretle hesap ve tesbit edileceği Kanunda belirtilmemiş bulunmaktadır.

Madde bu hususları sağlayacak şekilde yazılmıştır.

Madde 24 : Mer'i Kanunda münavebeli işler için derpiş edilmiş olan istisnai hükümler ilga edilmekte olduğundan, maddenin bu işlerin prim nispetine mütaallik ikinci fıkrası kaldırılmaktadır.

Madde 26 : Mer'i kanunda, iş verenler tarafından bordroları kuruma tevdi edilmeyen aylara ait İhtiyarlık Sigortası primlerinin re'sen takdir suretiyle tahakkuk ettirilerek tahsil olunacağı hususunda bir kayıt yoktur.

Bu hal, gerek Kurumun gerekse sigortalıların haklarının ziyana sebebiyet vermektedir.

Bunu önlemek üzere maddeye 4772 sayılı Kanuna mütenazır hüküm konulmuştur.

Madde 27 : Kanunun umumi hükümlerinde yapılmakta olan tadilat ile, İhtiyarlık Sigortası haklarından faydalanabilmek için, ortalama olarak yılda en az 200 günlük prim ödeme şartı yerine yekûn itibariyle asgari bir müddet prim ödemiş olma esası derpiş edilmekte olduğundan ihtiyarlık sigortasına ihtiyari olarak devam edebilmek için de bu esas kabul edilmiş ve maddede sigortalılar aleyhine mevcut ve bunların sigorta haklarını düşürebilecek kayıtlar kaldırılmıştır.

Madde 28 : Bu maddeye göre, İş Kanununa tâbi olmıyan iş yerlerinde ve işlerde çalışanlar Grup Sigortasına girebildikleri halde, İş Kanununa tâbi iş yerlerinde ve fakat İhtiyarlık Sigortasına tâbi olmıyan işlerde çalışanlar Grup Sigortasına dâhil olamamaktadırlar.

Madde bu vaziyeti bertaraf edecek şekilde yazılmıştır.

Madde 29 : Mer'i kanunda İhtiyarlık Sigortasına tâbi işlere alunan işçi ve hizmetlilerin muayyen bir müddet zarfında kuruma bildirilmesi mükellefiyeti derpiş edilmemiş olduğundan sigorta muamelâtı aksamaktadır. Bu hal sigortalıların haklarının ziyaa uğramasına da sebebiyet verebilir.

Aylık bordroların şeklinin mer'i kanuna göre nizamname ile tesbiti lâzımgelmekte olup bunların, diğer sigorta kollarında olduğu gibi kurumca tesbit edilmesi gerek vahdet, gerekse iş icapları bakımından uygun olacağından, 26 nci maddeye bu yolda hüküm konulmuştur.

Bundan başka iş verenlere büyük bir külfet teşkil edecek olan sigorta karneleri yerine sigortalılara kurumca senelik birer hesap kartı verilmesi muvafık bulunmaktadır.

Madde bu esaslar dairesinde yazılmıştır.

Madde 33 : Sigortalıların İhtiyarlık Sigortasından yardıma hak kazanıp kazanmadıkları İşçi Sigortaları Kurumunca bunlar namına tahakkuk ettirilecek primlere ve tesis edilecek kayıtlara göre taayyün edebileceğinden, kendilerine, Kurum kayıtlarına göre durumlarını gösteren senelik birer hesap kartı verilmesi ve iş verenlerin farklı beyanlarından ileri gelebilecek hallerin bu suretle ve matlup şekilde giderilebilmesine imkân sağlanması muhtelif bakımlardan muvafık olduğundan madde bu esaslar dairesinde yazılmıştır.

Madde 37 : Bu madde de sadece ihtiyarlık aylığı almakta olanlar derpiş edilmiş bulunmaktadır.

İhtiyarlık Sigortasından mâlûliyet aylığı alan sigortalılarla aylık bağlanan hak sahiplerinden yabancı memleketlere gidecekler hakkında tatbik edilecek muamelenin tâyin ve tasrihi için maddeye bu hususta da hüküm konulmuştur.

Madde 38 : 5417 sayılı Kanunun 38 nci maddesinin 2 nci fıkrası, iş mahkemelerinin ihdası üzerine 5521 sayılı Kanunla ilga edilmiş ve fakat sigortalılar için bir itiraz müddeti derpiş olunmamıştır.

Bunu tamamlamak üzere maddeye yeni bir fıkra eklenmiştir.

Madde 41 Sigortalılarla hak sahiplerinin İhtiyarlık Sigortası bakımından nüfus kayıtlarında yazılı yaşları nazara alınmakta olduğu halde mer'i kanunla (nüfus kâğıtlarında) tâbiri kullanılmıştır.

Diğer taraftan, mezkûr maddede ilgililerin İhtiyarlık Sigortası haklarından faydalanmaya başladıkları sıradaki resmî doğum tarihlerinin esas tutulacağı kayıtlıdır. Bu kaydın da İhtiyarlık Sigortasından aylık bağlanmasına veya ödeme yapılmasına hak kazanılan tarih olarak değiştirilmesi icabetmektedir.

Madde buna göre yazılmıştır.

Geçici madde 1 : Kanunun umumi hükümlerinde münavebeli işlere ait istisna hükümleri kaldırılmakta olduğu, artık hiçbir işte çalışmayacak durumdaki mâlûller yerine çalışma gücünün en az % 75 ini kaybetmiş olanlara yardım yapılması derpiş edildiği cihetle, İhtiyarlık Sigortasının kurulduğu tarihe ileri yaşta bulunanlar için istisnai hüküm vaz'eden bu madde yeni esaslara göre yazılmıştır.

Madde 2 : İhtiyarlık Sigortası Kanununda yapılmakta olan tadilat ile tatbikına mahal kalmıyan 8, 17, 19, 23 ve 34 ncü maddeleri ilga edilmektedir.

Madde 3 : İhtiyarlık Sigortası haklarından faydalanabilmek için mühim bir unsur olan sigortalılık süresinin kesin bir şekilde belirtilmesi lüzumlu ve faydalı bulunduğundan bu madde kanuna ilâve edilmektedir.

Madde 4 : İş Kanunu şumulünden çıkarılan iş yerlerine tatbik edilecek muamele hakkında İhtiyarlık Sigortası Kanununda sarih bir hüküm bulunmadığından, bu boşluğu doldurmak üzere 4772 sayılı Kanuna mütenazır olarak bu madde tedvin edilmektedir.

Geçici madde : Yapılmakta olan tadilat ile münavebeli işlere ait istisnai hükümler kaldırılmakta olduğundan İhtiyarlık Sigortasının tatbikına başlanılan 1 Nisan 1950 tarihinden bu kanunun yürürlüğe yireceği tarihe kadar münavebeli işlerde çalışanların prim ödeme gün sayıları hakkında yapılacak muameleyi belirtmek üzere bu madde tedvin edilmektedir.

Madde 5 : Sigorta primleri ve hesapları aylık olarak tahakkuk ettirilmekte ve tutulmakta olduğundan, tadil kanununun da muayyen bir ay başından itibaren tatbikına başlanması lâzımgelmektedir.

Madde buna göre yazılmıştır.

Madde 6 : Mer'i kanuna mütenazır olarak yazılmıştır.

Çalışma Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Çalışma Encümeni

Esas No. 1/805

Karar No. 11

9 . III . 1954

Yüksek Reisliğe

5417 sayılı İhtiyarlık Sigortası Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi, bâzı maddelerinin kaldırılması ve bu kanuna bâzı maddeler eklenmesi hakkındaki kanun lâyihası Hükümet temsilcilerinin huzuru ile encümenimizde görüldü :

Mucip sebepler lâyihasında açıklandığı üzere, bu tadil tasarısı ile, İhtiyarlık Sigortası Kanununda sigortalılar lehine büyük ve geniş değişiklikler yapılmakta, daha büyük bir işçi ve müstahdem kütlesinin bu sigortadan faydalanması sağlanmaktadır.

Ezümle, sigortalılık süresi 25 seneyi ve prim ödeme gün sayısı da 5000 günü dolduranlara, her sene için 200 günlük prim ödemiş olma şartı

aranmadan aylık bağlanmasına imkân verilmekte, ağır ve yıpratıcı işlerde uzun müddet çalışmak suretiyle kazanılan yıpranma payları dolayısıyla yaş haddinden yapılabilecek indirmeler artırılmakta, halen mer'i hükümlere göre tam mâlûllere yardım yapılabildiği halde çalışma gücünün % 75 ini kaybetmiş olanlara yardım yapılması ve ayrıca sigortalılık süresi 15 yılı doldurduktan sonra çalışma gücünün % 75 ini kaybedenlere de aylık bağlanması temin edilmekte, evlenme sebebiyle işten ayrılan veya 60 yaşını dolduran sigortalılara başkaca bir şart aranmadan toptan ödeme yapılması mümkün hale getirilmekte ihtiyarlık sigortası bakımından mevsimlik sayılarak bu sigortadan istisna

edilmiş bulunan işlerde çalışanlar da, istifade imkânları sağlamak suretiyle İhtiyarlık Sigortasına tâbi tutulmaktadır.

Maddelerin müzakeresinde: Hükümet lâyihasının 1, 2, 4, 5, 6, 7 ve 9 ncu maddeleri vuzuh bakımından bâzı kelime ve redaksiyon değişiklikleriyle, 3 ve 10 ncu maddesi aynen, 11, 12 ve 13 ncü maddeler keza kelime değişiklikleriyle kabul edilmiştir.

14 ncü madde, özel kanunlar gereğince aylık veya ödenek alan çocuk ve eşlerin aynı esaslara tâbi tutulmasını teminen gerekli değişiklik yapılmak suretiyle kabul edilmiştir.

15 nci madde aynen, 16 nci madde kelime değişikliği ile, 20 nci madde ise faizin hangi tarihten itibaren başlayacağını tasrihi için ilâve edilen kelimelerle tadilen, 21, 22 ve 24 ncü maddeler aynen 26 nci madde bordroları verilmeyen sigortalıların çalışmalarını mahkemece tesbit ettirmeleri halinde haklarının tanınmasını teminen üçüncü bir fıkra ilâvesiyle kabul edilmiştir.

27 nci maddenin b fıkrasındaki bir aylık müddet çok kısa görüldüğünden 3 ay olarak tesbit edilmesi suretiyle tadilen kabul edilmiştir.

28 nci madde aynen, 29 ncu madde kelime değişikliği ile, 31 nci madde aynen, 33 ncü madde kelime tashihi ile, 37 nci madde aynen, 38 nci maddenin ikinci fıkrasında kelime değişik-

liği yapılmak suretiyle tadilen kabul edilmiştir.

41 nci madde kelime değişiklikleri ile kabul edilmiştir.

Geçici 1 nci madde de kelime değişikliği yapılmak suretiyle kabul edilmiştir.

Tadil lâyihasının ikinci, üçüncü ve dördüncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

3 ncü geçici maddenin ilâvesinin ifadesi olarak 5 nci madde kabul edilmiş ve Hükümet lâyihasının geçici maddesi 3 ncü geçici madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Hükümetin 5 nci maddesi 6 ncı ve Hükümetin 6 ncı maddesi 7 nci madde olarak aynıyle kabul edilmiştir.

Tercihan ve müstaceliyetle görüşülmesi temennisiyle Umumi Heyetin Yüksek tasvibine arz olunmak üzere Riyaset Makamına sunulur.

Reis ve bu mazbata sözcüsü Kâtip
Manisa Giresun
N. Körez D. Köymen

İstanbul İstanbul
Söz hakkım mahfuzdur Söz hakkım mahfuzdur
I. Altınel A. Topcu

Kocaeli Zonguldak
Y. Kışioğlu C. Kıpcak

İzmir
Söz hakkım mahfuzdur
A. Tekön

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

5417 sayılı *İhtiyarlık Sigortası Kanununun bâzi maddelerinin değiştirilmesi, bâzi maddelerinin kaldırılması ve bu kanuna bâzi maddeler eklenmesi hakkında kanun lâyihası*

MADDE 1. — 5417 sayılı *İhtiyarlık Sigortası Kanununun* 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 20, 21, 22, 24, 26, 27, 28, 29, 31, 33, 37, 38, 41 ve geçici 1 nci maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 1. — İş Kanununun tatbik edildiği iş yerlerinde çalışanlardan o konuna göre sigortalı sayılanların ihtiyarlıkları halinde yapılacak yardımlar hakkında, iş yerinin İş Kanununun şümulü içine alındığının ilgili makamlar tarafından iş verene tebliği tarihinden itibaren, bu kanun hükümleri uygulanır.

Madde 2. — Bu kanun hükümleri aşağıda yazılı kimseler hakkında uygulanmaz :

a) Kanunla kurulu emeklilik sandıklarıyla ilgilendirilenler yahut, 4772 sayılı Kanuna tevfikan gelir bağlananlar hariç olmak üzere bir kanuna dayanılarak tekaüt veya mâlûliyet aylığı bağlanmış olanlar ;

b) Yürütülen esas iş, 3008 sayılı İş Kanununun 8 nci maddesinde yazılı süreksiz işlerden olan iş yerlerinde çalışanlar.

Madde 3. — Hilâfına kanuni hüküm olmadıkça İş Kanununun 7 nci faslı hükümleri *İhtiyarlık Sigortasına* da şâmilidir.

4772 sayılı Kanunun 51, 52, 69, 71, 74, 77 ve 81 nci maddeleri *İhtiyarlık Sigortası* hakkında da uygulanır.

Madde 4. — Sigortalıya sağlanan menfaatler :

a) Kendisine ihtiyarlık veya mâlûliyet aylığı bağlanması ;

b) Eşine, çocuklarına, ana ve babasına aylık bağlanması ;

c) Kendisine veya eşine, çocuklarına, ana ve babasına toptan ödeme yapılması ;

d) Ailesine cenaze masrafı karşılığı verilmesi ;

dir.

ÇALIŞMA ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

5417 sayılı *İhtiyarlık Sigortası Kanununun bâzi maddelerinin değiştirilmesi, bâzi maddelerinin kaldırılması ve bu kanuna bâzi maddeler eklenmesi hakkında kanun lâyihası*

MADDE 1. — Hükümetin 1 nci maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

Madde 1. — İş Kanununun tatbik edildiği iş yerlerinde çalışanlardan o kanuna göre sigortalı sayılanların ihtiyarlıkları halinde yapılacak yardımlar için, iş yerinin İş Kanunu şümulüne alındığının ilgili makamlar tarafından iş verene tebliği tarihinden itibaren, bu kanun hükümleri uygulanır.

Madde 2. — Bu kanun hükümleri aşağıda yazılı kimseler hakkında uygulanmaz :

a) Kanunla kurulu emeklilik sandıklarıyla ilgilendirilenler yahut, 4772 sayılı Kanuna tevfikan gelir bağlananlar hariç olmak üzere, bir kanuna dayanılarak tekaüt, mâlûliyet veya ihtiyarlık aylığı bağlanmış olanlar ;

b) İş yerinde yürütülen esas işin mahiyeti 3008 sayılı İş Kanununun 8 nci maddesinde gösterilen süreksiz işlerden madut bulunduğu takdirde, bu gibi iş yerlerinde çalışanlar ;

Madde 3. — Hükümetin 3 ncü maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

Madde 4. — Sigortalıya sağlanan menfaatler şunlardır :

a) Kendisine ihtiyarlık veya mâlûliyet aylığı bağlanması ;

b) Eşine, çocuklarına, ana ve babasına aylık bağlanması ;

c) Kendisine veya eşine, çocuklarına ana ve babasına toptan ödeme yapılması ;

d) Ailesine cenaze masrafı karşılığı verilmesi.

IIü.

Ça. E.

Madde 5. —

- A) İhtiyarlık aylığından faydalanmak için:
 a) 60 yaşını doldurmuş olmak;
 b) En az 25 yıldan beri sigortalı bulunmak;
 c) En az 5 000 günlük İhtiyarlık Sigortası primi ödemiş olmak;

Şarttır.

B) Mâlûliyet aylığından faydalanabilmek için :

a) Çalışma gücünün en az % 75 ini kaybetmiş olmak, en az 25 yıldan beri sigortalı bulunmak ve en az 5 000 günlük İhtiyarlık Sigortası primi ödemiş olmak; veya,

b) Çalışma gücünün en az % 75 ini kaybetmiş olmak, en az 15 yıldan beri sigortalı bulunmak ve İhtiyarlık Sigortasına tâbi işe ilk defa girilen tarihten mâlûliyet aylığından faydalanma talebinde bulunulan tarihe kadar geçen her yıl için ortalama olarak en az 200 günlük İhtiyarlık Sigortası primi ödemiş olmak;

Şarttır.

C) İhtiyarlık veya mâlûliyet aylığına hak kazananların aylıklarının ödenmesine kendilerinin bu yoldaki yazılı taleplerini takip eden ay başından başlanır.

Madde 6 — Ağır ve yıpratıcı işlerde çalışanların bu işlerde geçen hizmet süreleri üzerinden hesaplanacak yıpranma payları, İhtiyarlık Sigortası haklarından faydalanılması için yerine getirilmesi meşrut prim ödeme gün sayısını doldurmamış bulunan sigortalıların prim ödeme gün sayılarına eklenir. Hak kazanma için lüzumlu prim ödeme gün sayısı bu suretle tamamlandıktan sonra artan yıpranma payı gün sayıları ve prim ödeme gün sayısına katılmış kısmı yoksa tamamı, 5 nci maddenin (A) fıkrasına göre ihtiyarlık aylığından faydalanabilecek yaş haddinden indirilir. Ancak, yaş haddinden bu suretle yapılacak indirmeler 10 yılı geçemez.

Ağır ve yıpratıcı işlerle bu işlerde geçen hizmet süreleri üzerinden, % 30 u geçmemek şartıyla, ne nispette yıpranma payı hesaplanacağı Çalışma Vekâletince hazırlanacak Tüzükte belirtilir.

Madde 7. — Bağlanacak ihtiyarlık ve mâlûliyet aylığının yıllık tutarı, sigortalıların kendi-

Madde 5. —

1. İhtiyarlık aylığından faydalanmak için :
 a) 60 yaşını doldurmuş olmak;
 b) En az 25 yıldan beri sigortalı bulunmak;
 c) En az 5 000 günlük ihtiyarlık sigortası primi ödemiş olmak;

Şarttır.

2. Mâlûliyet aylığından faydalanabilmek için :

a) Çalışma gücünün en az % 75 ini kaybetmiş olmak, en az 25 yıldan beri sigortalı bulunmak ve en az 5 000 günlük İhtiyarlık Sigortası primi ödemiş olmak; veya,

b) Çalışma gücünün en az % 75 ini kaybetmiş olmak, en az 15 yıldan beri sigortalı bulunmak ve İhtiyarlık Sigortasına tâbi işe ilk defa girilen tarihten mâlûliyet aylığından faydalanma talebinde bulunulan tarihe kadar geçen her yıl için ortalama olarak en az 200 günlük İhtiyarlık Sigortası primi ödemiş olmak;

Şarttır.

3. İhtiyarlık veya mâlûliyet aylığına hak kazananların aylıklarının ödenmesine kendilerinin bu yoldaki yazılı taleplerini takibeden ay başından başlanır.

Madde 6. — Ağır ve yıpratıcı işlerde çalışanların bu işlerde geçen hizmet süreleri üzerinden hesaplanacak yıpranma payları, ihtiyarlık sigortası haklarından faydalanılması için yerine getirilmesi meşrut prim ödeme gün sayısını doldurmamış bulunan sigortalıların prim ödeme gün sayılarına eklenir. Hak kazanma için lüzumlu prim ödeme gün sayısı bu suretle tamamlandıktan sonra artan yıpranma payı gün sayıları ve prim ödeme gün sayısına katılmış kısmı yoksa tamamı, 5 nci maddenin (1) fıkrasına göre ihtiyarlık aylığından faydalanabilecek yaş haddinden indirilir.

Ağır ve yıpratıcı işlerle bu işlerde geçen hizmet süreleri üzerinden, % 30 u geçmemek şartıyla, ne nispette yıpranma payı hesaplanacağı Çalışma Vekâletince hazırlanacak nizamname ile tesbit olunur.

Madde 7. — Bağlanacak ihtiyarlık ve mâlûliyet aylığının yıllık tutarı, sigortalıların kendi-

leri ve iş verenleri tarafından ödenen primler toplamının % 20 sidir. Şu kadar ki, yıllık İhtiyarlık ve mâlûliyet aylıklarının tutarı 400 liradan aşağı olamaz.

Ancak, sigortalılık süresi 15 ile 25 yıl arasında bulunan ve çalışma gücünün en az % 75 ini kaybetmiş olan sigortalılara bağlanacak mâlûliyet aylığının yıllık tutarının asgari haddi, 400 liradan sigortalılık süresinin 25 yıldan eksik olan her tam senesi için 16 lira indirme yapılması suretiyle bulunacak miktardır.

Madde 9. — Durumları aşağıda yazılı sigortalıların, müracaat tarihinden evvelki hizmet süreleri için namlarına ödenen ihtiyarlık sigortası primlerinin yarısı, yazılı talepleri üzerine aynen geri verilir.

a) Evlenme dolayısıyla işlerinden ayrılan kadın işçi ve hizmetliler;

b) İhtiyarlık Sigortasına tâbi işlere geç girdiklerinden 60 yaşında veya bu yaştan sonra talepleri tarihinde 25 yıllık sigortalılık süresini dolduramayan işçi ve hizmetliler.

Yukarda yazılı sebeplerle işinden ayrılan sigortalı yeniden sigortalı bir işe girecek olursa bu madde gereğince kendisine geri verilen primleri Kuruma iade etmedikçe eski hizmetleri işbu kanunun tatbikatında nazara alınmaz ve bu gibilerin sigortalılık süreleri kendilerine toptan ödeme yapılması hususundaki yazılı taleplerinden sonra, İhtiyarlık Sigortasına tâbi işlere ilk defa girdikleri tarihten başlar.

Bu sebeplerle işten ayrılan ve kendilerine toptan ödeme yapılmış bulunan sigortalılar yeniden sigortalı bir işe girdikleri ve aldıkları sigorta primlerini de, Kuruma geri verdikleri takdirde, evvelki sigortalılık süreleri yeni sigortalılık sürelerine, prim ödeme gün sayıları da yeniden prim ödiyecekleri gün sayılarına ilâve olunur. Ancak, bu gibilerin toptan ödeme için yazılı talepte bulunmuş oldukları tarih ile İhtiyarlık Sigortasına tâbi işlere yeniden girdikleri tarih arasındaki fâsıla sigortalılık süresinden sayılmaz.

dileri veya iş verenleri tarafından ödenen ihtiyarlık sigortası primleri toplamının % 20 sidir. Şu kadar ki, yıllık ihtiyarlık ve mâlûliyet aylıklarının tutarı 400 liradan aşağı olamaz.

Ancak, sigortalılık süresi 15 ile 25 yıl arasında bulunan ve çalışma gücünün en az % 75 ini kaybetmiş olan sigortalılara bağlanacak mâlûliyet aylığının yıllık tutarının asgari haddi, 400 liradan, sigortalılık süresinin 25 yıldan eksik olan her tam senesi için, 16 lira indirme yapılması suretiyle bulunacak miktardır.

Maddet 9. — Durumları aşağıda yazılı sigortalıların, müracaat tarihinden evvelki hizmet süreleri için kendileri ve iş verenleri tarafından ödenen ihtiyarlık sigortası primlerinin yarısı, yazılı talepleri üzerine, aynen geriverilir:

a) Evlenme dolayısıyla işlerinden ayrılan kadın işçi ve hizmetliler;

b) İhtiyarlık Sigortasına tâbi işlere geç girdiklerinden 60 yaşında veya bu yaştan sonra talepleri tarihinde 25 yıllık sigortalılık süresini dolduramayan işçi ve hizmetliler.

Yukarıki fıkralarda yazılı sebeplerle işinden ayrılan sigortalı, İhtiyarlık Sigortasına tâbi bir işe yeniden girecek olursa bu madde gereğince kendisine geri verilen primleri kuruma iade etmedikçe eski hizmetleri işbu kanunun tatbikatında nazara alınmaz. Bu gibilerin sigortalılık süreleri kendilerine toptan ödeme yapılması hususundaki yazılı taleplerinden sonra, İhtiyarlık Sigortasına tâbi işlere ilk defa girdikleri tarihten başlar.

Bu sebeplerle işten ayrılan ve kendilerine toptan ödeme yapılmış bulunan sigortalılar, İhtiyarlık Sigortasına tâbi bir işe yeniden girdikleri ve aldıkları sigorta primlerini de Kuruma geri verdikleri takdirde, evvelki sigortalılık süreleri yeni sigortalılık sürelerine ve prim ödeme gün sayıları da yeniden prim ödiyecekleri gün sayılarına ilâve olunur. Ancak, bu gibilerin toptan ödeme için yazılı talepte bulunmuş oldukları tarih ile İhtiyarlık Sigortasına tâbi işlere yeniden girdikleri tarih arasındaki fâsıla sigortalılık süresinden sayılmaz.

Hü.

Madde 10. — İhtiyarlık Sigortasından aylık bağlanmasına hak kazanamamış olan sigortalılardan :

a) Çalışma gücünün en az % 75 ini kaybettikleri usulen anlaşılan sigortalıların bu hususta yazı ile müracaatta buldukları tarihe kadar,

b) Ölen sigortalıların da ölüm tarihlerine kadar,

Gerek kendileri, gerekse kendileri için iş verenleri tarafından ödenmiş bulunan İhtiyarlık Sigortası primleri tutarı sigortalıya veya 11 nci maddede yazılı esaslar dairesinde hak sahiplerine aynen ödenir.

Şu kadar ki, İş Kazasından veya Meslek Hastalığından ileri gelen daimî iş göremezlik ve ölüm hallerinde, aynı zamanda 4772 sayılı Kanundan faydalananlara yapılacak toptan ödeme yukarıda gösterilen miktarın yarısıdır.

Madde 11. — Sigortalının ölümü halinde toptan ödenecek miktarın yarısı dul kalan karısına verilir, 18 yaşını doldurmamış çocuklarından her birine de toptan ödenecek miktarın dörtte biri ödenir.

Sigortalının ölümünden önce evlât edinilmiş veya nesebi düzeltilmiş yahut babalığı hükme bağlanmış çocukları da toptan ödemededen faydalanırlar.

Sigortalının çalışamaz durumdaki mâlûl çocukları yaşları ne olursa olsun 18 yaşını doldurmamış çocukları gibi toptan ödemededen faydalanırlar.

Sigortalının ölümü ile hem anasız ve hem babasız kalan çocuklarından her birine, toptan ödenecek miktarın % 30 u verilir.

Hak sahiplerine ödenecek miktarlar toplamı toptan ödeme miktarını aşamaz. Bu miktarın aşılması için gerekirse hak sahiplerine ödenecek miktardan aralarındaki nispet gözetilerek indirme yapılır.

Sigortalının hak sahibi karısına ve çocuklarına ödenen hisseler toplamı toptan ödeme miktarından çıkarıldıktan sonra arta kalan kısmın yarısı geçimi sigortalı tarafından sağlanan veya sağlanması hükme bağlanmış bulunan anasına ve yarısı da aynı şartı haiz babasına ödenir.

Ça. E.

Madde 10. — Hükümetin 10 neu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 11. — Sigortalının ölümü halinde toptan ödenecek miktarın yarısı dul kalan karısına verilir. 18 yaşını doldurmamış çocuklarından her birine de toptan ödenecek miktarın dörtte biri ödenir.

Sigortalının ölümünden önce evlât edinilmiş veya nesebi düzeltilmiş yahut babalığı hükme bağlanmış çocukları da toptan ödemededen faydalanırlar.

Sigortalının çalışamaz durumdaki mâlûl çocukları, yaşları ne olursa olsun, 18 yaşını doldurmamış çocuklar gibi toptan ödemededen faydalanırlar.

Sigortalının ölümü ile hem anasız ve hem babasız kalan çocuklarından her birine, toptan ödenecek miktarın %30 u verilir.

Hak sahiplerine ödenecek miktarlar toplamı toptan ödeme miktarını aşamaz. Bu miktarın aşılması için gerekirse hak sahiplerine ödenecek miktardan aralarındaki nispet gözetilerek indirme yapılır.

Sigortalının hak sahibi karısına ve çocuklarına ödenen hisseler toplamı toptan ödeme miktarından çıkarıldıktan sonra arta kalan kısmın yarısı geçimi sigortalı tarafından sağlanan veya sağlanması hükme bağlanmış bulunan anasına ve yarısı da aynı şartı haiz babasına ödenir.

Hü.

Yukardaki esaslar dairesinde toptan ödeme yapıldıktan sonra bakiye kalırsa, bu bakiyeden, sigortalının ölümünden sonra doğacak çocuklarına bu maddenin birinci ve dördüncü fıkraları gereğince toptan ödeme yapılır.

Madde 12. — Hangi hallerde sigortalının çalışma gücünün en az % 75 ini kaybetmiş durumda sayılacağı Çalışma ve Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâletlerince birlikte hazırlanacak bir tüzükte belirtilir.

Madde 13. — Umumi muvazeneye dâhil dairelere, katma bütçeli idarelere, belediyelere, hususi idarelere veya İşçi Sigortaları Kurumuna ait hastane bulunan yerlerde bu hastanelerden birinin sağlık kurulunca, bu kabîl hastane bulunmayan yerlerde biri Sağlık ve Sosyal Yardım müdürü, Hükümet tabibi belediye tabibi veya işçi sigortaları kurumu hekimi olmak üzere en az iki hekim tarafından müştereken verilecek rapor mâlûliyet durumunun tesbitinde esas tutulur.

Ancak :

- Hastalık veya ârizanın nev'ine göre uzman bulunmaması;
- Gerekli tetkik ve teşhis araçlarının olmaması;
- Hastalık veya ârizanın sonucunu tâyin için sigortalının bir sağlık müessesesince müşahede altına alınmasının gerekmesi;

Gibi sebeplerden biri dolayısıyla rapor Kurumca yeter görülmezse sigortalı, yukarıda belirtilen hastanelerden Kurum tarafından tâyin edilen en yakın bir hastanenin sağlık kuruluna sevk olunabileceği gibi sigortalı da, 1 nci fıkrada yazılı raporlar üzerine Kurumca verilecek karara itiraz ederek aynı şekilde bir hastanenin sağlık kurulunda muayenesini talebedebilir.

Kurum veya sigortalının bu son rapora da itiraz etmesi halinde durum Yüksek Sağlık Şûrasınca kesin karara bağlanır.

Raporlarının Kurumca yeter görülmemesi sebebiyle yeniden bir hastane sağlık kuruluna sevk olunacak sigortalıların gidip gelme yol paraları Kurum tarafından verilir.

Ça. E.

Yukardaki esaslar dairesinde toptan ödeme yapıldıktan sonra bakiye kalırsa, bu bakiyeden, sigortalının ölümünden sonra doğacak çocuklarına bu maddenin 1 nci veya 4 ncü fıkraları gereğince toptan ödeme yapılır.

Madde 12. — Hangi hallerde sigortalının çalışma gücünün en az % 75 ini kaybetmiş durumda sayılacağı Çalışma ve Sıhhat ve İçtimai Muavenet vekâletlerince birlikte hazırlanacak bir nizamname ile tesbit olunur.

Madde 13. — Umumi muvazeneye dâhil dairelere, katma bütçeli idarelere, belediyelere, hususi idarelere veya İşçi Sigortaları Kurumuna ait hastane bulunan yerlerde bu hastanelerden birinin sağlık kurulunca, bu kabîl hastane bulunmayan yerlerde, biri Sıhhat ve İçtimai Muavenet Müdürü, Hükmet tabibi, belediye tabibi veya İşçi Sigortaları Kurumu hekimi olmak üzere en az iki hekim tarafından müştereken verilecek rapor mâlûliyet durumunun tesbitinde esas tutulur.

Ancak :

- Hastalık veya ârizanın nev'ine göre mütehassıs bulunmaması,
- Gerekli tetkik ve teşhis vasıtalarının mevcut olmaması,
- Hastalık veya ârizanın sonucunu tâyin için sigortalının bir sağlık müessesesince müşahede altına alınmasının gerekmesi,

Gibi sebeplerden biri dolayısıyla rapor Kurumca yeter görülmezse sigortalı, yukarıda belirtilen hastanelerden Kurum tarafından tâyin edilen en yakın bir hastanenin sağlık kuruluna sevk olunabileceği gibi sigortalı da, birinci fıkrada yazılı raporlar üzerine kurumca verilecek karara itiraz ederek aynı şekilde bir hastanenin Sağlık Kurulunda muayenesini talebedebilir.

Kurum veya sigortalının bu son rapora da itiraz etmesi halinde durum Yüksek Sağlık Şûrasınca kesin karara bağlanır.

Raporlarının Kurumca yeter görülmemesi sebebiyle yeniden bir hastane sağlık kuruluna sevk olunacak sigortalıların ve lüzumu halinde bunlara refakat etmesi gereken kimselerin gidip gelme yol paralarıyla sigortalıların hastane masrafları kurum tarafından verilir.

Madde 14. — İhtiyarlık Sigortasından aylık alan veya aylık bağlanmasına hak kazanmış durumda bulunan sigortalının ölümü halinde, dul karısına, özel kanunlar gereğince her hangi bir yerden aylık veya ödenek almamak veyahut İhtiyarlık Sigortasına tâbi bir işten kazancı bulunmamak şartıyla, kocasına ait aylığın % 40 na eşit bir aylık bağlanır.

Özel kanunlar gereğince her hangi bir yerden aylık veya ödenek alan yahut İhtiyarlık Sigortasına tâbi bir işten kazancı bulunan dulların buralarda temin ettikleri aylıklar bu kanun gereğince bağlanacak aylıktan az olursa aradaki fark kendisine ödenir.

Sigortalının çocuklarından her birine, sigortalıya bağlanacak aylığın % 20 si nispetinde aylık ödenir. Bu ödemeler çocuğun 18 yaşını doldurmasına kadar devam eder.

Sigortalının ölümünden evvel evlât edinilmiş, veya nesebi düzeltilmiş yahut babalığı hükme bağlanmış çocukları ile ölümünden sonra doğan çocukları da bu kanundaki esaslar dairesinde aylıktan faydalanırlar.

Sigortalının çalışmayacak durumdaki mâlûl çocukları, yaşları ne olursa olsun sigortalının 18 yaşından küçük çocukları gibi bu aylıktan faydalanırlar.

Hak sahipleri kimselere bağlanacak aylıkların yıllık toplamı sigortalıya ait aylığın yıllık tutarını geçemez. Bu haddin aşılması için gerekirse hak sahibi olan kimselerin aylıklarından aralarındaki nispet gözetilerek indirmeler yapılır.

Sigortalının karısına ve çocuklarına bağlanması gereken aylıkların toplamı sigortalıya ait aylıktan dîn bulunduğu takdirde, artanı, eşit hisseler halinde geçimi sigortalı tarafından sağlanan veya sağlanması hükme bağlanmış bulunan ana ve babasına aylık olarak bağlanır. Ancak, bunların beherinin hissesi % 20 yi geçemez.

Sigortalının dul karısı ve kız çocukları evlenecek olurlarsa aylıkları kesilir.

Madde 14. — İhtiyarlık sigortasından aylık alan veya aylık bağlanmasına hak kazanmış durumda bulunan sigortalının ölümü halinde, dul karısına, özel kanunlar gereğince her hangi bir yerden aylık veya ödenek almamak veyahut İhtiyarlık sigortasına tâbi bir işten kazancı bulunmamak şartıyla, kocasına ait aylığın % 40 na eşit bir aylık bağlanır.

Sigortalının çocuklarından her birine, özel kanunlar gereğince her hangi bir yerden aylık veya ödenek almamak yahut İhtiyarlık Sigortasına tâbi bir işten kazancı bulunmamak şartıyla, sigortalıya bağlanacak aylığın % 20 si nispetinde aylık ödenir. Bu ödemeler çocuğun 18 yaşını doldurmasına kadar devam eder.

Özel kanunlar gereğince her hangi bir yerden aylık veya ödenek alan yahut İhtiyarlık Sigortasına tâbi bir işten kazancı bulunan dulların ve çocukların buralardan temin ettikleri aylıklar bu kanun gereğince bağlanacak aylıktan az olursa aradaki fark kendilerine ödenir.

Sigortalının ölümünden evvel evlât edinilmiş, veya nesebi düzeltilmiş yahut babalığı hükme bağlanmış çocukları ile ölümünden sonra doğan çocukları da bu kanundaki esaslar dairesinde aylıktan faydalanırlar.

Sigortalının çalışmayacak durumdaki mâlûl çocukları, yaşları ne olursa olsun, sigortalının 18 yaşından küçük çocukları gibi bu aylıktan faydalanırlar.

Hak sahibi kimselere bağlanacak aylıkların yıllık toplamı sigortalıya ait aylığın yıllık tutarını geçemez. Bu haddin aşılması için gerekirse hak sahibi olan kimselerin aylıklarından aralarındaki nispet gözetilerek indirmeler yapılır.

Sigortalının karısına ve çocuklarına bağlanması gereken aylıkların toplamı sigortalıya ait aylıktan dîn bulunduğu takdirde, artanı, eşit hisseler halinde, geçimi sigortalı tarafından sağlanan veya sağlanması hükme bağlanmış bulunan ana ve babasına aylık olarak verilir. Ancak, bunların beherinin hissesi % 20 yi geçemez.

Sigortalının dul karısı ve kız çocukları evlenecek olurlarsa aylıkları kesilir.

Hü.

Madde 15. — Kadın sigortalıların çocuklarına, bakmakta olduğu çalışmayacak durumda ki mâlûl kocasına ve geçimi sigortalı kadın tarafından sağlanan veya sağlanması hükme bağlanmış bulunan ana ve babasına da 14 ncü maddedeki şartlar ve esaslar dairesinde aylık bağlanır, veya 11 nci madde gereğince toptan ödeme yapılır.

Madde 16. — Sigortalının ölümü halinde cenaze masrafı karşılığı olarak ailesine 75 lira ödenir. 4772 sayılı Kanun gereğince cenaze masrafı verilen sigortalılar için bu maddeye tevfikan ayrıca ödeme yapılmıyacağı gibi, İhtiyarlık Sigortasına tâbi işlerden ayrıldıkları tarihten bir yıl geçtikten sonra ölenler ile bu sigortadan aylık bağlanmış veya toptan ödeme yapılmış olanlar için de cenaze masrafı verilmez.

Madde 20. — İhtiyarlık Sigortasının gerektirdiği yardımlarla her türlü Yönetim giderlerini karşılamak üzere alınması gerekli primleri sigortalılarla bunların iş verenleri öderler. İş veren çalıştırdığı bilûmum sigortalıların prim tutarlarını ücretlerinden kesmeye ve kendisine ait prim tutarını da bu miktara ekliyerek en geç ertesi ayın sonuna kadar İşçi Sigortaları Kurumuna ödemeye mecburdur. İş veren primlerin bu suretle tam olarak zamanında ödenmemesi halinde İşçi Sigortaları Kurumuna karşı sorumlu olup, ayrıca primleri % 10 fazlasıyla ve % 5 faizi ile ödemeye mecburdur.

Madde 21. — Sigortalılarla iş verenlerin ödyecekleri primlerin hesabında sigortalılara tediye edilen ücretlerin aylık tutarı esas alınır.

Sigortalılara verilen fazla mesai ücretleri, prim ve pahalılık zamları gibi yalnız ücret mahiyetindeki her türlü paralar ücretlerin aylık tutarına dâhildir.

Madde 22. — Ücretsiz çalışanlarla günlük kazancı 2 liradan aşağı olan sigortalıların İhtiyarlık Sigortası primleri 2 lira üzerinden hesaplanır.

Sigortalının fiilen aldığı ücret ile 2 lira ara-

Ça. E.

Madde 15. — Hükümetin 15 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 16. — Sigortalının ölümü halinde cenaze masrafı karşılığı olarak ailesine 75 lira ödenir. 4772 sayılı Kanun gereğince cenaze masrafı verilen sigortalılar için bu maddeye tevfikan ayrıca ödeme yapılmaz. İhtiyarlık Sigortasına tâbi işlerden ayrıldıkları tarihten bir yıl geçtikten sonra ölenler ile bu sigortadan aylık bağlanmış veya toptan ödeme yapılmış olanlar için de cenaze masrafı verilmez.

Madde 20. — İhtiyarlık Sigortasının gerektirdiği yardımlarla her türlü yönetim giderlerini karşılamak üzere alınması gerekli primleri sigortalılarla bunların iş verenleri öderler. İş veren çalıştırdığı bilûmum sigortalıların prim tutarlarını ücretlerinden kesmeye ve kendisine ait primler tutarını da bu miktara ekliyerek en geç ertesi ayın sonuna kadar İşçi Sigortaları Kurumuna ödemeye mecburdur. İş veren, primlerin bu suretle tam olarak zamanında ödenmemesi halinde İşçi Sigortaları Kurumuna karşı sorumlu olup, ayrıca primleri % 10 fazlasıyla ve kanuni ödeme müddetinin sona erdiği tarihten itibaren % 5 faizi ile ödemeye mecburdur.

Madde 21. — Hükümetin 21 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 22. — Hükümetin 22 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

Ça. E.

sındaki farka ait primin tamamı iş veren tarafından ödenir.

İhtiyarlık Sigortası primlerinin hesabında günlük kazancın 50 liradan fazlası nazara alınmaz.

Bu madde gereğince prim hesabına esas tutulacak günlük kazanç, sigortalının bir takvim ayı içinde elde ettiği ve prime esas tutulan aylık kazanç toplamının 30 da biridir.

Günlük kazancın hesabına esas tutulan ay içindeki iş günlerinde her hangi bir sebeple kısmen çalışmamış ve çalışmadıkları günler için ücret almamış sigortalıların günlük kazançları, o ay içindeki fiilî kazanç toplamının ücret aldıkları gün adedine bölünmesi suretiyle hesaplanır.

Sigortalıların günlük kazançlarının hesabında esas tutulan gün sayıları aynı zamanda bunların prim ödeme gün sayılarını gösterir.

Muhtelif iş yerlerinde çalışan sigortalıların İhtiyarlık Sigortası primine esas tutulacak aylık ve günlük kazançlarını tesbitinde her iş yerindeki aylık ve günlük kazanç tutarı müstakilen nazara alınır ve primler buna göre hesaplanır.

Madde 24. — İhtiyarlık Sigortası primi sigortalının kazancının % 8 i dir.

Bu miktarın yarısı sigortalı, diğer yarısı da iş veren hissesidir. 22 nci madde hükmü saklıdır.

Madde 26. — İş veren veya iş veren vekili iş yerinde çalıştırdığı sigortalılara ödenen ücretleri gösterir ve örneği İşçi Sigortaları Kurumunca hazırlanacak aylık bordroları en geç ertesi ayın sonuna kadar İşçi Sigortaları Kurumuna vermeye mecburdur.

Bordrolar örneğine uygun olarak vaktinde verilmezse veya bordroların dayandığı belgeler bordro muhteviyatını teyideder mahiyette görülmezse İşçi Sigortaları Kurumu prim hesabında esas tutulacak kazançlar toplamını uygun göreceği yol ve usullere göre re'sen takdir eder.

Madde 24. — Hükümetin 24 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 26. — İş veren veya iş veren vekili iş yerinde çalıştırdığı sigortalılara ödenen ücretleri gösterir ve örneği İşçi Sigortaları Kurumunca hazırlanacak aylık bordroları en geç ertesi ayın sonuna kadar İşçi Sigortaları Kurumuna vermeye mecburdur.

Bordrolar, örneğine uygun olarak vaktinde verilmezse veya bordroların dayandığı belgeler bordro muhteviyatını teyideder mahiyette görülmezse, İşçi Sigortaları Kurumu prim hesabında esas tutulacak kazançlar toplamını uygun göreceği yol ve usullere göre re'sen takdir eder.

Kendileri için iş verenleri tarafından bordro verilmiyen sigortalılar çalıştıklarını mahkeme kararıyla ispat ederlerse, bunların mahkeme kararında belirtilen kazanç toplamlarıyla çalışma gün sayıları nazara alınır.

Hü.

Ça. E.

Madde 27. — Sigortalılık süresi en az 5 yıl olan ve asgari 1 000 günlük İhtiyarlık Sigortası primi ödemiş bulunan sigortalılar aşağıdaki şartlar dâhilinde ihtiyari olarak sigortaya devam edebilirler.

a) İhtiyari olarak sigortaya devam edeceğini bu kanuna tâbi işten son defa ayrıldığı tarihten itibaren bir yıl içinde İşçi Sigortaları Kurumuna yazı ile bildirmek;

b) Evvelce kendisine toptan ödeme yapılmamış olmak veya toptan ödeme yapılmışsa bu miktarı aradan geçen zamana ait faizi ile birlikte, ihtiyari olarak sigortaya devam talebinin kabul edildiği hususunda Kurumca kendisine yapılacak tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde iade etmiş bulunmak;

c) Her yıl en az 250 gün İhtiyarlık Sigortası primi ödemek.

(c) bendi gereğince ödenecek primlerin tâmininde sigortalının işten ayrıldığı tarihe takaddüm eden son bir yıl içindeki ortalama günlük kazancı esas tutulur. Bu ücret üzerinden 24 nci maddedeki nispet dâhilinde tesbit olunacak primlerin tamamını yalnız sigortalı öder.

Bu sigortalıların mecburi ve ihtiyarî olarak ödedikleri primler ve bu primlere ait gün sayıları birleştirilir.

İhtiyari olarak sigorta haklarını devam ettirenler yıllık primlerini İşçi Sigortaları Kurumunun tâyin edeceği aylarda dört eşit taksitte öderler. Her hangi bir taksiti gecikme faizi ile birlikte ve taksit tarihinden itibaren en çok bir yıl içinde yatırmıyan sigortalılar bundan sonra ihtiyari olarak sigortaya devam edemezler.

Madde 28. — İşçi Sigortaları Kurumu, Çalışma Vekâletince tasdik edilecek umumi şartlar dâhilinde, İhtiyarlık Sigortasına tâbi olmayan işlerde ve iş yerlerinde çalışanların da toplu olarak bu kanuna tâbi tutulmaları için iş verenlerle veya işçi ve hizmetlilerin dernek ve buna benzer teşekkülleriyle yahut işçi ve iş veren sendikaları ile sözleşmeler yapabilir.

Bunlar hakkında bu kanunun geçici 1 nci maddesindeki hükümler uygulanmaz.

Madde 27. — Sigortalılık süresi en az 5 yıl olan ve asgari 1 000 günlük ihtiyarlık Sigortası primi ödemiş bulunan sigortalılar aşağıdaki şartlar dâhilinde ihtiyari olarak sigortaya devam edebilirler :

a) İhtiyari olarak sigortaya devam edeceğini bu kanuna tâbi işten son defa ayrıldığı tarihten itibaren bir yıl içinde İşçi Sigortaları Kurumuna yazı ile bildirmek.

b) Evvelce kendisine toptan ödeme yapılmamış olmak veya toptan ödeme yapılmışsa bu miktarı, aradan geçen zamana ait faiziyle birlikte, ihtiyari olarak sigortaya devam talebinin kabul edildiğinin Kurumca kendisine tebliği tarihinden itibaren üç ay içinde iade etmiş bulunmak,

c) Her yıl en az 250 gün ihtiyarlık sigortası primi ödemek.

(c) bendi gereğince ödenecek primlerin tâmininde sigortalının işten ayrıldığı tarihe takaddüm eden son bir yıl içindeki ortalama günlük kazancı esas tutulur. Bu ücret üzerinden 24 nci maddedeki nispet dâhilinde tesbit olunacak primlerin tamamını yalnız sigortalı öder.

Bu sigortalıların mecburi ve ihtiyari olarak ödedikleri primler ve bu primlere ait gün sayıları birleştirilir.

İhtiyari olarak sigorta haklarını devam ettirenler yıllık primlerini İşçi Sigortaları Kurumunun tâyin edeceği aylarda dört eşit taksitte öderler. Her hangi bir taksiti, gecikme faiziyle birlikte ve taksit tarihinden itibaren en çok bir yıl içinde yatırmıyan sigortalılar bundan sonra ihtiyari olarak sigortaya devam edemezler.

Madde 28. — Hükümetin 28 nci maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

Hü.

Madde 29. — İş veren veya iş veren vekilleri iş yerlerinden aldıkları sigortalı işçi ve hizmetlileri, örnekleri İşçi Sigortaları Kurumunca hazırlanacak bildirimlerle en geç 15 gün zarfında kuruma bildirmeye mecburdurlar.

Sigortalıların kurumca tescili iş yerlerinde tutulacak kayıt ve defterler, ihtiyarî sigortaya tâbi tutulanların prim ödeme şekilleri, aylıkların tediye zamanları, senelik hesap kartlarının sigortalılara ne suretle verileceği ve bu kanunun tatbik tarzını gösteren diğer hususlar Çalışma Vekâletince hazırlanacak bir Tüzükle gösterilir.

Madde 31. — İhtiyarlık Sigortası için ayrılabacak karşılıklar :

- a) Millî bankalara;
- b) .Devletin çıkardığı veya kefil olduğu tahvillere;
- c) Gayrimenkullere;
- d) Sigortalılara mesken inşası için bu meskenleri ipotek etmek suretiyle gayrimenkulün değerinin % 90 ı karşılığı olarak;

Yatırılmak suretiyle işletilir.

Bu karşılığın % 40 ı Devlet tahvillerine ve en çok % 25 i de ipotek karşılığı olarak yatırılır.

Madde 33. — Bir takvim yılı zarfında bu kanuna tâbi işlerden aldıkları ücret miktarının prim ödeme gün sayılarının ve namlarına tahakkuk ettirilen İhtiyarlık Sigortası primlerini göstermek üzere İşçi Sigortaları Kurumunca sigortalılara senelik birer hesap kartı verilir. Bu hesap kartları muhteviyatına yapılacak itirazların Kuruma yazı ile bildirilmesi lâzımdır. Hesap kartlarının sigortalılarca alındığı tarihten itibaren bir yıl geçtikten sonra yapılacak itirazlar nazara alınmaz.

İş verenler ve iş veren vekilleri, 29 ncu madde gereğince hazırlanacak tüzükte hesap kartları hakkında uygulanacağı belirtilecek olan usullere riayet etmeye mecburdur.

Madde 37. — İhtiyarlık Sigortasından aylık almakta iken yabancı memleketlere giden kimselere yabancı ülkelerde kaldıkları müddete ait aylıkları verilmez. Bunlardan en geç 5 yıl içinde tekrar memlekete dönenlere, döndükleri

Ça. E.

Madde 29. — İş veren veya iş veren vekilleri iş yerlerine aldıkları sigortalı işçi ve hizmetlileri, örnekleri İşçi Sigortaları Kurumunca hazırlanacak beyannamelerle, en geç 15 gün zarfında Kuruma bildirmeye mecburdurlar.

Sigortalıların Kurumca tescili, iş yerlerinde tutulacak kayıt ve defterler, ihtiyari sigortaya tâbi tutulanların prim ödeme şekilleri, aylıkların tediye zamanları, senelik hesap kartlarının sigortalılara ne suretle verileceği ve bu kanunun tatbik tarzını gösteren diğer hususlar Çalışma Vekâletince hazırlanacak bir nizamname ile tesbit olunur.

Madde 31. — Hükümetin 31 nci maddesi ay-niyle kabul edilmiştir.

Madde 33. — Bir takvim yılı zarfında bu kanuna tâbi işlerden aldıkları ücret miktarının prim ödeme gün sayılarını ve namlarına tahakkuk ettirilen İhtiyarlık Sigortası primlerini göstermek üzere İşçi Sigortaları Kurumunca sigortalılara senelik birer hesap kartı verilir. Bu hesap kartları muhteviyatına yapılacak itirazların kuruma yazı ile bildirilmesi lâzımdır. Hesap kartlarının sigortalılarca alındığı tarihten itibaren bir yıl geçtikten sonra yapılacak itirazlar nazara alınmaz.

İş verenler ve iş veren vekilleri, 29 ncu madde gereğince hazırlanacak nizamnamede hesap kartları hakkında uygulanacağı belirtilecek olan usullere riayet etmeye mecburdur.

Madde 37. — Hükümetin 37 nci maddesi ay-niyle kabul edilmiştir.

tarihi takibeden ay başından itibaren, aylıkları ödenmeye devam olunur.

Madde 38. — İşçi Sigortaları Kurumu, aylık bağlanması veya toptan ödeme yapılması için gerekli belgeler tamamlanınca bağlanacak aylıkları ve yapılacak toptan ödemeleri en geç bir ay içinde hesap ve tesbidederek ilgililere yazı ile bildirir.

Sigortalılar ve bunların hak sahipleri, kararı bildiren yazıyı aldıkları günden başlamak üzere üç ay içinde yetkili iş mahkemesine başvurarak Kurumun kararına itiraz edebilirler. Bu itiraz kararın uygulanmasını geciktirmez. Dâvalar, Hukuk Yargılama Usulü Kanununun çabuk yargılama hükümlerine göre görülür.

Madde 41. — Bu kanunun yaş ile ilgili hükümlerinde, sigortalıların İhtiyarlık Sigortasına ilk defa dâhil oldukları, hak sahiplerinin de İhtiyarlık Sigortasından aylık bağlanmasına, veya toptan ödeme yapılmasına hak kazandıkları tarihteki resmî doğum tarihleri esas tutulur.

Nüfus kayıtlarında doğum ay ve günleri yazılı olmyanlar 1 Temmuzda doğmuş sayılırlar.

Geçici madde 1. —

A) 1 Nisan 1950 tarihinde 35 yaşını geçmiş bulunanlardan 60 yaşını doldurduktan sonra 5 nci maddedeki şartları yerine getirmiyenler de aşağıdaki şartlar dâhilinde bu kanun hükümlerinden faydalandırılırlar :

a) 1 Nisan 1950 tarihinden önceki 5 yıl içinde en az 1 000 gün veya Çalışma Vekâletince tesbit olunan münavebeli işlerde çalışanların da 750 gün İş Kanununa tâbi iş yerlerinde çalıştıklarını ispat etmek,

b) 1 Nisan 1950 tarihinden İhtiyarlık Sigortasından aylık bağlanması hususunda yazı ile müracaat ettiği tarihe kadar geçen her yıl için en az ortalama 200 günlük İhtiyarlık Sigortası primi ödemiş bulunmak,

c) En az bir yıl sigortalı bulunmak,

İşten ayrılarak bu madde gereğince kendisine aylık bağlanmış bulunan sigortalı, ücretli bir işe girerse ücretli işte çalıştığı müddetçe aylığı kesilir.

Madde 38. — İşçi Sigortaları Kurumu, aylık bağlanması veya toptan ödeme yapılması için gerekli belgeler tamamlanınca bağlanacak aylıkları ve yapılacak toptan ödemeleri en geç 1 ay içinde hesap ve tesbit ederek ilgililere yazı ile bildirir.

Sigortalılar ve bunların hak sahipleri, kararı bildiren yazıyı aldıkları günden başlamak üzere 3 ay içinde yetkili iş mahkemesine başvurarak kurumun kararına itiraz edebilirler. Bu itiraz kararın tatbikini aurdurmaz. Dâvalar, Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanununun seri muhakeme usulü hükümlerine göre görülür.

Madde 41. — Bu kanunun yaş ile ilgili hükümlerinin tatbikinde, sigortalıların İhtiyarlık Sigortasına ilk defa dâhil oldukları tarihte, hak sahiplerinin ise İhtiyarlık Sigortasından aylık bağlanmasına veya toptan ödeme yapılmasına hak kazandıkları tarihte nüfus kütüğünde kayıtlı bulunan doğum tarihleri esas tutulur.

Nüfus kayıtlarında doğum ay ve günleri yazılı olmyanlar 1 Temmuzda doğmuş sayılırlar.

Geçici madde 1. —

A) 1 Nisan 1950 tarihinde 35 yaşını geçmiş bulunanlardan 60 yaşını doldurduktan sonra 5 nci maddedeki şartları yerine getirmiyenler de aşağıdaki şartlar dâhilinde bu kanun hükümlerinden faydalandırılırlar :

a) 1 Nisan 1950 tarihinden önceki 5 yıl içinde en az 1000 gün veya Çalışma Vekâletince tesbit olunan münavebeli işlerde çalışanların da 750 gün İş Kanununa tâbi iş yerlerinde çalıştıklarını ispat etmek,

b) 1 Nisan 1950 tarihinden İhtiyarlık Sigortasından aylık bağlanması hususunda yazı ile müracaat ettiği tarihe kadar geçen her yıl için en az ortalama 200 günlük İhtiyarlık sigortası primi ödemiş bulunmak,

c) En az 1 yıl sigortalı bulunmak.

İşten ayrılarak bu madde gereğince kendisine aylık bağlanmış bulunan sigortalı ücretli bir işe girerse, ücretli işte çalıştığı müddetçe aylığı kesilir.

Hü.

Ça. E.

(a) bendinde yazılı eski hizmet süreleri, sigortalıların son beş yıl içinde çalıştıkları iş yerlerinden alacakları kanıtlı belgeleri 28 Mayıs 1953 tarihine kadar İşçi Sigortaları Kurumuna tevdi edilmek suretiyle belgelenir.

1 Nisan 1950 tarihinden bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar kuruma tevdi edilen çalışma belgeleri de kanuni süresi içinde verilmiş çalışma belgesi olarak kabul edilir.

İş verenler bu çalışma belgelerini düzenlemekten imtina ettikleri takdirde ilgili sigortalıların zarar ve ziyan talebetmek hakları mahfuzdur.

B) 1 Nisan 1950 tarihinde 35 yaşını geçmiş olanlardan 50 yaşını doldurduktan sonra çalışma gücünün en az % 75 ini kaybeden ve 5 nci maddede yazılı şartları yerine getirmemiş durumda bulunan sigortalılar, bu maddenin (A) fıkrasındaki şartlar dâhilinde bu kanun hükümlerinden faydalandırılırlar.

C) 1 Nisan 1950 tarihinde 35 yaşını geçmiş olanlardan 50 yaşını doldurduktan sonra ölen ve 5 nci maddede yazılı şartları yerine getirmemiş olmakla beraber bu maddenin (A) fıkrasındaki şartları yerine getirmiş bulunan sigortalıların hak sahiplerine bu kanun hükümleri dairesinde aylık bağlanır.

D) 1 Nisan 1950 tarihinden sonra çalışma gücünün en az % 75 ini kaybetmiş bulunanlar ile bu tarihten sonra ölen sigortalıların hak sahipleri de (B) ve (C) fıkraları hükümlerinden faydalandırılırlar.

MADDE 2. — 5417 sayılı İhtiyarlık Sigortası Kanununun 8, 17, 19, 23 ve 34 ncü maddeleri kaldırılmıştır.

MADDE 3. — Bu kanunda derpiş edilen sigortalılık süresinin mebdeci, sigortalının, İhtiyarlık Sigortasına tâbi işlerde ilk defa çalıştığı tarihtir.

MADDE 4. — Sonradan her hangi bir sebeple İş Kanununun şümulü dışına çıkarılan bir iş yerinde işlemeye büsbütün son verilmedikçe işte kalanlar için bu kanun hükümleri ertesi takvim yılı başına kadar uygulanır.

İdari bir hata dolayısıyla yetkili teşkilâtça İş Kanunu şümulüne alınan iş yerleri hakkın-

(a) bendinde yazılı eski hizmet süreleri, sigortalıların son 5 yıl içinde çalıştıkları iş yerlerinden alacakları belgeleri, 1954 yılı sonuna kadar, İşçi Sigortaları Kurumuna tevdi etmeleri suretiyle tevsik olunur.

1 Nisan 1950 tarihinden bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar Kuruma tevdi edilen çalışma belgeleri de kanuni süresi içinde verilmiş çalışma belgesi olarak kabul edilir.

İş verenler bu çalışma belgelerini düzenlemekten imtina ettikleri takdirde ilgili sigortalıların zarar ve ziyan talebetmek hakları mahfuzdur.

B) 1 Nisan 1950 tarihinde 35 yaşını geçmiş olanlardan 50 yaşını doldurduktan sonra çalışma gücünün en az % 75 ini kaybeden ve 5 nci maddede yazılı şartları yerine getirmemiş durumda bulunan sigortalılar, bu maddenin (A) fıkrasındaki şartlar dâhilinde bu kanun hükümlerinden faydalandırılırlar.

C) 1 Nisan 1950 tarihinde 35 yaşını geçmiş olanlardan 50 yaşını doldurduktan sonra ölen ve 5 nci maddede yazılı şartları yerine getirmemiş olmakla beraber bu maddenin (A) fıkrasındaki şartları yerine getirmiş bulunan sigortalıların hak sahiplerine bu kanun hükümleri dairesinde aylık bağlanır.

D) 1 Nisan 1950 tarihinden sonra çalışma gücünün en az % 75 ini kaybetmiş bulunanlar ile bu tarihten sonra ölen sigortalıların hak sahipleri de (B) ve (C) fıkraları hükümlerinden faydalandırılırlar.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncü maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Hükümetin 4 ncü maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

da birinci fıkra hükmü uygulanmayacağı gibi buralarda çalışanlar için ödenmiş bulunan İhtiyarlık Sigortası primleri geri verilir. Bu primlere ait gün sayıları ilgililerin prim ödeme gün sayılarından indirilir.

GEÇİCİ MADDE 2. — 1 Nisan 1950 tarihinden bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar münavebeli işlerde çalışmış olan sigortalıların bu işlerdeki prim ödeme gün sayıları yetküne dörtte bir ilâve yapılır, ve baliği bunların İhtiyarlık Sigortası prim ödeme gün sayısı olarak kabul edilir.

MADDE 5. — Bu kanun neşredildiği tarihi takibeden ay başından itibaren meriyete girer.

MADDE 6. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Başvekil	Devlet Vekili
<i>A. Menderes</i>	
Devlet Vekili	Adalet Vekili
<i>C. Yardımcı</i>	<i>O. Ş. Çiçekdağ</i>
Millî Savunma Vekili	İçişleri Vekili
<i>K. Yılmaz</i>	<i>E. Menderes</i>
Dışişleri Vekili	Maliye Vekili
<i>F. Köprülü</i>	<i>H. Polatkan</i>
Millî Eğitim Vekili	Bayındırlık Vekili
<i>R. S. Burçak</i>	<i>K. Zeytinoğlu</i>
Ekonomi ve Ticaret Vekili	Sa. ve So. Y. Vekili
<i>F. Çelikbaş</i>	<i>Dr. E. H. Üstündağ</i>
Güm. ve Tekel Vekili	Tarım Vekili
<i>E. Kalafat</i>	<i>N. Ökmen</i>
Ulaştırma Vekili	Çalışma Vekili
<i>Y. Üresin</i>	<i>H. Erkmek</i>
İşletmeler Vekili	
<i>Ş. Yırcalı</i>	

MADDE 5. — Bu kanuna aşağıdaki geçici 3 ncü madde ekler miştir.

GEÇİCİ MADDE 3. — Hükümetin geçici maddesi geçici 3 ncü madde olarak aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Hükümetin 5 ncı maddesi 6 ncı madde olarak aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Hükümetin 6 ncı maddesi 7 ncı madde olarak aynıyle kabul edilmiştir.